

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
3^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 7 Οκτωβρίου 2022 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου, Μέλος και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλος και Εισηγήτρια.

Για να εξετάσει την από 5.9.2022 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ 1226/6.9.2022 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «... ..», με διακριτικό τίτλο «... ..» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στη ..., οδός, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του,' βαθμού (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), που εδρεύει στη ..., οδός ... & ..., όπως νομίμως εκπροσωπείται.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή της, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση της με αριθμό/16.8.2022 Απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής (απόσπασμα από το Πρακτικό της 38^{ης}/2022 Συνεδρίασης της Οικονομικής Επιτροπής, εφεξής ως «η προσβαλλόμενη»), δυνάμει της οποίας επικυρώθηκε το από 12.8.2022 Πρακτικό της Επιτροπής του Διαγωνισμού περί Αποσφράγισης Δικαιολογητικών Συμμετοχής - Οικονομικής Προσφοράς, κατά το μέρος που έγινε δεκτή η προσφορά της ... με την επωνυμία «... .. -» και αναδείχθηκε η τελευταία προσωρινή ανάδοχος της υπό ανάθεση σύμβασης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού το Κλιμάκιο άκουσε την Εισηγήτρια Σωτηρία Σταματοπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί και δεσμευθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017 (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 5-9-2022 ηλεκτρονική απόδειξη πληρωμής της Τράπεζας Πειραιώς και την εκτύπωση

από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «δεσμευμένο») ποσού 1.340,00€, υπολογιζόμενο ως ποσοστό 0,50% επί της εκτιμώμενης άνευ ΦΠΑ αξίας της σύμβασης, ήτοι επί του ποσού των €266.129,03.

2. Επειδή δυνάμει Διακήρυξης της Αναθέτουσας Αρχής, εγκριθείσας με την υπ' αριθμό .../2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου με τίτλο «*Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου κλειστού γυμναστηρίου*», με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης 266.129,03€, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α (και συμπεριλαμβανομένου αυτού 330.000,00€). Το αντικείμενο του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 11.3 της Διακήρυξης, συνίσταται σε εργασίες διαμόρφωσης του χώρου γύρω από το κτίριο που στεγάζει το κλειστό γυμναστήριο Οι εργασίες που προβλέπονται είναι: α) καθαιρέσεις παλαιών κατασκευών, β) επιστρώσεις δαπέδων με κυβόλιθους, γ) επίστρωση με ασφαλική στρώση κυκλοφορίας, δ) κατασκευή πεζοδρομίων με φύτευση, ε) φωτισμός για την ανάδειξη του χώρου, στ) κατασκευή δικτύου των ομβρίων υδάτων του περιβάλλοντος χώρου. Το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ.) στις 21-7-2022 με ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ υπό τον συστημικό αριθμό

3. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 18 της Διακήρυξης, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 8/8/2022, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00 π.μ., ενώ ως ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών η 12/8/2022, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:00 π.μ. Στον εν λόγω διαγωνισμό μετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά, δύο (2) οικονομικοί φορείς, και συγκεκριμένα η προσφεύγουσα εταιρεία (με α/α προσφοράς συστήματος ...) και η ... με την επωνυμία «... .. –» (με α/α προσφοράς συστήματος ...), όπως προκύπτει από τον παραχθέντα από το σύστημα και κοινοποιηθέντα – κατά σειρά μειοδοσίας- στους συμμετέχοντες Κατάλογο Συμμετεχόντων. Με το από 12.8.2022 **Πρακτικό Ι**, η Επιτροπή του Διαγωνισμού, κατόπιν του ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής του άρθρου 24.2 της Διακήρυξης, του ελέγχου εγκυρότητας των εγγυητικών

επιστολών, ως και του ελέγχου των οικονομικών προσφορών, αφού έκρινε αποδεκτά τα δικαιολογητικά συμμετοχής και τις προσφορές αμφοτέρων των συμμετεχόντων, εισηγήθηκε την ανάδειξη της συμμετέχουσας «... .. –» ως προσωρινής αναδόχου, η οποία κατετάγη πρώτη σε σειρά μειοδοσίας (με μέση προσφερθείσα έκπτωση επί των τιμών του τιμολογίου μελέτης 23,00%). Δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας, κατετάγη η προσφορά της προσφεύγουσας εταιρείας με μέσο ποσοστό έκπτωσης επί των τιμών του τιμολογίου μελέτης 8,23%. Περαιτέρω, με το υπόψη από 12.8.2022 Πρακτικό Ι, η Επιτροπή του Διαγωνισμού εισηγήθηκε την ανάθεση της σύμβασης στην αναδειχθείσα πρώτη μειοδότρια. Το ανωτέρω Πρακτικό Ι της Επιτροπής του Διαγωνισμού, επικυρώθηκε με την υπ' αριθμό **.../2022** απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, δυνάμει της οποίας αποφασίστηκε ό,τι και η Επιτροπή εισηγούνταν στο άνω Πρακτικό της, ήτοι αποφασίστηκε η ανάδειξη της συμμετέχουσας «... .. –» ως προσωρινής αναδόχου. Κατά της άνω εκτελεστής απόφασης προσωρινής κατακύρωσης της αναθέτουσας αρχής, *η οποία κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ αρχικώς στις 18-7-2022 και εν συνεχεία στις 26.8.2022 (οπότε και χορηγήθηκε το πρώτον πρόσβαση στα στοιχεία της προσφοράς της προσωρινής αναδόχου)*, στρέφεται η προσφεύγουσα, αιτούμενη την ακύρωσή της, για τους λόγους που αναπτύσσει στην υπό εξέταση προσφυγή της.

4. Επειδή η επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία, ως εκ του αντικειμένου της (έργο), της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης άνευ Φ.Π.Α. και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρ. 345 του ν. 4412/2016, η δε Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί παραδεκτά και εμπρόθεσμα, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. 39/2017 και είναι ψηφιακώς υπογεγραμμένη. Δέον όπως επισημανθεί σε σχέση με την εμπρόθεσμη άσκηση της προσφυγής ότι, η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής κοινοποιήθηκε αρχικώς στους συμμετέχοντες δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 18.8.2022, πλην όμως χωρίς να χορηγηθεί πρόσβαση στα

δικαιολογητικά συμμετοχής και στην οικονομική προσφορά της έτερης συμμετέχουσας και αναδειχθείσας προσωρινής αναδόχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρ. 4.1.θ της Διακήρυξης και κατ' αποτέλεσμα χωρίς η προσφεύγουσα να έχει λάβει πλήρη γνώση των στοιχείων του φακέλου, επί των οποίων ερείδεται η κρίση της προσβαλλόμενης. Η Αναθέτουσα Αρχή, κατόπιν σχετικού αιτήματος της προσφεύγουσας υποβληθέντος δια μέσω της «επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στις 26.8.2022, επανακοινοποίησε την προσβαλλόμενη κατά την ίδια ως άνω ημερομηνία (26.8.2022), χορηγώντας ταυτόχρονα πλήρη πρόσβαση στα στοιχεία της προσφοράς της προσωρινής αναδόχου. Συνεπώς, από την επομένη της άνω δεύτερης – ορθής και προσήκουσας – κοινοποίησης, οπότε και η προσφεύγουσα έλαβε πλήρη γνώση των στοιχείων του φακέλου, επί των οποίων ερείδεται η κρίση της προσβαλλόμενης και τα οποία συνιστούν την αιτιολογία της (ΕΑ ΣΤΕ 288/2020, 56/2020), εκκινεί η προβλεπόμενη δεκαήμερη προθεσμία άσκησης προσφυγής, ως άλλωστε και η ίδια η Αναθέτουσα Αρχή επιβεβαιώνει. Ως εκ τούτου, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα δια κατάθεσης στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 5.9.2022.

6. Επειδή η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του εν θέματι διαγωνισμού της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατετάγη δεύτερη σε σειρά μειοδοσίας, μετά την προσωρινή ανάδοχο, θεμελιώνει έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης απόφασης ως βλαπτόμενη, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς της έτερης συμμετέχουσας που προηγείται αυτής στη σειρά μειοδοσίας, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣΤΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

7. Επειδή η αναθέτουσα αρχή προέβη την 6η-9-2022 στην προβλεπόμενη, από το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017, κοινοποίηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής στην έτερη συμμετέχουσα και θιγόμενη από τυχόν αποδοχή της, προκειμένου να ασκήσει το προβλεπόμενο δικαίωμα παρέμβασής της.

8. Επειδή, με την υπ' αριθμό 1757/2022 Πράξη του Προέδρου του 3ου Κλιμακίου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της

προδικαστικής προσφυγής η αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας, και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

9. Επειδή η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε στις 12-9-2022, ήτοι εμπροθέσμως, κατ' άρθρο 365 παρ. 1 εδ. τελευταίο του Ν. 4412/2016, στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. τις απόψεις της επί της προδικαστικής προσφυγής, υπό μορφή αποφάσεως της Οικονομικής Επιτροπής και συγκεκριμένα κοινοποίησε την με αριθμό 457/2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής περί έγκρισης των απόψεων της Επιτροπής του Διαγωνισμού, αιτούμενη την απόρριψη της προσφυγής για τους εκεί ειδικώς αναφερόμενους λόγους. Ωστόσο, δεδομένου ότι, από τον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, αλλά και από τον τηρούμενο ηλεκτρονικό φάκελο της υπόθεσης, δεν προκύπτει η κοινοποίηση των άνω απόψεων στους συμμετέχοντες, εν προκειμένω δεν προκύπτει η κοινοποίηση των άνω απόψεων στην προσφεύγουσα, παρά μόνον σε όλα τα «μέλη» («all members») του διαγωνισμού (στα οποία όμως δεν συμπεριλαμβάνονται οι συμμετέχοντες, αλλά τα μέλη που έχουν οριστεί στην κεφαλίδα του διαγωνισμού, ήτοι εν προκειμένω τα μέλη της Αναθέτουσας και του ελεγκτικού φορέα), οι άνω απόψεις, ενόψει της εφαρμοστέας ενώπιον της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. αρχής της αντιμωλίας, δεν λαμβάνονται υπόψη από τον κρίνον Κλιμάκιο (βλ. ΕΑ ΣτΕ 395/2018, 51/2021, ΔΕφΠειρ 43/2022).

10. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 3ου Κλιμακίου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, και του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017, είναι τύποις παραδεκτή και πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

11. Επειδή, με την υπό εξέταση προσφυγή της, η προσφεύγουσα επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης διότι, κατά τους ισχυρισμούς της, μη νομίμως κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της προσωρινής αναδόχου, καίτοι έπρεπε να αποκλειστεί κατά δέσμια αρμοδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής, και δη λόγω της επικαλούμενης εσφαλμένης και κακής συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ της προσωρινής αναδόχου, η οποία κατά την προσφεύγουσα δεν επιδέχεται διόρθωσης, διευκρίνησης ή συμπλήρωσης κατ' άρθρο 102 Ν. 4412/2016. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα με τον **πρώτο** λόγο της προσφυγής της, ισχυρίζεται ότι η προσφορά της προσωρινής αναδόχου

μη νομίμως έγινε δεκτή λόγω εσφαλμένης και κακής συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ, κατά παράβαση της αρχής της τυπικότητας. Και τούτο διότι στο ερώτημα του Μέρους ΙΙ.Α του ΕΕΕΣ περί του εάν ο Ο.Φ. είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο Κατάλογο ή Μητρώο τόσο το μέλος της ένωσης «... ...», όσο και το μέλος της ένωσης «... ...», απάντησαν «ΝΑΙ», καίτοι η μεν πρώτη είναι εγγεγραμμένη στην 2^η τάξη του ΜΕΕΠ για έργα ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ και στην 1^η τάξη για έργα ΠΡΑΣΙΝΟΥ, ο δε δεύτερος είναι εγγεγραμμένος στην 1^η τάξη του ΜΕΕΠ για έργα Η/Μ, εγγραφές, οι οποίες δεν συνοδεύονται από αντίστοιχη ενημερότητα πτυχίου, με αποτέλεσμα να μη θεωρούνται κατά νόμο ως εγγραφές σε επίσημο μητρώο/κατάλογο, κατά τα ειδικώς αναφερόμενα στην ένδικη προσφυγή. Υπό τα δεδομένα αυτά, η προσφεύγουσα διατείνεται, επικαλούμενη σχετικές αποφάσεις των Διοικητικών Εφετείων (ΔΕφΠατρών 88/2022, ΔΕφΘεσ/κης 48/2021, ΔΕφΑθηνών 186/2021, 241/2020, 1166/2021) ότι η καταφατική απάντηση των μελών της ένωσης που αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος στο προαναφερόμενο ερώτημα του ΕΕΕΣ είναι μη νόμιμη, ανακριβής και παραβιάζει την αρχή της τυπικότητας. Πέραν δε της προαναφερόμενης πλημμέλειας, η προσφεύγουσα επάγεται ότι η ανωτέρω εσφαλμένη καταφατική απάντηση στο κρίσιμο ερώτημα περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο ή μητρώο έχει ως συνέπεια να μην εμφανιστεί και τα άνω μέλη της συμμετέχουσας ένωσης να μην απαντήσουν, ως όφειλαν, στο πεδίο με το περαιτέρω ερώτημα σχετικά με το εάν θα είναι σε θέση να προσκομίσουν βεβαίωση πληρωμής εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχουν πληροφορίες στην αναθέτουσα αρχή που θα της δίνουν τη δυνατότητα να λάβει τέτοια βεβαίωση απευθείας από εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος διατίθεται αυτή δωρεάν. Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι τα ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών της προσωρινής αναδόχου δεν συμπληρώθηκαν ορθά, το περιεχόμενό τους είναι ελλιπές, και δεν δηλώθηκαν εκ μέρους των μελών της προσωρινής αναδόχου όλες οι πληροφορίες που ζητούνται από αυτό. Εν συνεχεία, με το **δεύτερο** λόγο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι κατά παράβαση του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 3.1 της Διακήρυξης τα μέλη της προσωρινής αναδόχου και δεν δήλωσαν σε κανένα σημείο του υποβληθέντος ΕΕΕΣ τους ή σε συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση το ποσοστό συμμετοχής τους στην ένωση και το είδος αυτής αλλά ούτε και την

κατανομή αμοιβής, ότι ακόμη και εάν τα ανωτέρω (ποσοστό και είδος συμμετοχής – κατανομή αμοιβής) αναφέρονταν στο συνυποβληθέν με την προσφορά Κοινοπρακτικό τούτο δεν δύναται να ληφθεί υπόψη, καθώς ο τύπος των επίμαχων δηλώσεων καθορίζεται ρητώς από τη Διακήρυξη, ενώ σε κάθε περίπτωση, ακόμη και από το συνυποβληθέν Κοινοπρακτικό δεν προκύπτει ούτε η κατανομή αμοιβής αλλά ούτε και το είδος συμμετοχής, ήτοι ποιο τμήμα της σύμβασης θα εκτελέσει το κάθε μέλος της ένωσης.

12. Επειδή στο Ν. 4412/2016 προβλέπεται στο **άρθρο 18** υπό τίτλο «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης....», στο **άρθρο 53** υπό τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» ότι: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως: [...] ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 [...] ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς,[...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),[....]», στο **άρθρο 73** υπό τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού» ότι: «[....] 2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή: α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή

διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία, β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης,[...] 2Α. Αν ο οικονομικός φορέας της παρ. 2 είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση. Οι υποχρεώσεις των περ. α' και β' της παρ. 2 δεν θεωρείται ότι έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή, ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό ερώτημα του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ), του άρθρου 79, ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του. Οι περ. α' και β' της παρ. 2 παύουν να εφαρμόζονται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις ανωτέρω υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού διακανονισμού [...]], **στο άρθρο 79** υπό τίτλο «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» ότι «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και

77 γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84, [...] Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς. [...] 3. Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5 ης Ιανουαρίου 2016 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (L 3), και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. [...] 5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας [...] 6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής [...] 8. Δεν συνιστά ανακριβή δήλωση, ούτε επιφέρει αποκλεισμό αρνητική δήλωση οικονομικού φορέα στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ, εφόσον συντρέχουν οι περιστάσεις της παρ. 2Α του άρθρου 73, περί λόγων αποκλεισμού. 9. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α, περί υπογραφής Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης. [...]», **στο άρθρο 80** ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά

αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α', ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 και 74 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82. [...] 2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73: [...] β) για τις παραγράφους 2 και 4 περίπτωση β' του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, [...], στο άρθρο 96 «Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής», παρ. 7, του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «...Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαραίτητως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του (συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους) κάθε μέλους της ένωσης, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής» και, τέλος, στο άρθρο 102, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρ. 42 του ν. 4782/2021 και ισχύει από 9-3-2021, ορίζεται ότι: «Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους προσφέροντες ή υποψήφιους οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης».

13. Επειδή, οι κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς διατάξεις της Διακήρυξης, που αποτελούν το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού δεσμεύοντας αμφίδρομα την αναθέτουσα αρχή και τους συμμετέχοντες, ορίζουν τα εξής: «**Άρθρο 3.1.....**Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται, σύμφωνα με τα

ανωτέρω, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής. Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται είτε στο ΕΕΕΣ (Μέρος ΙΙ. Ενότητα Α) είτε στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης»,

Άρθρο 9: Συμπλήρωση –αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών: Η αναθέτουσα αρχή, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλείψεις ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016. Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ’ αναλογίαν και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα», «22.Α. Λόγοι αποκλεισμού: Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων: **22.Α.2α)** Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική

νομοθεσία ή/και β) η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Αν ο προσφέρων είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν, τόσο την κύρια, όσο και την επικουρική ασφάλιση. Οι υποχρεώσεις των περ. α' και β' θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Δεν αποκλείεται ο προσφέρων, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους, στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού κανονισμού»,

«Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής: 23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως **προκαταρκτική απόδειξη** προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να ζητηθεί από τους προσφέροντες να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά της επόμενης παραγράφου, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές. Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ. Ο οικονομικός φορέας φέρει την

υποχρέωση, να δηλώσει, μέσω του ΕΕΕΣ, με ακρίβεια στην αναθέτουσα αρχή, ως έχουσα την αποκλειστική αρμοδιότητα ελέγχου για την τυχόν συνδρομή λόγων αποκλεισμού, την κατάστασή του σε σχέση με τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016 και στο άρθρο 22.Α της παρούσης και ταυτόχρονα να επικαλεσθεί και τυχόν ληφθέντα μέτρα προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του», **«23.2. Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα):** Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται: α) κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (α έως δ) και γ) κατά την εξέταση της υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν.4412/16 και το άρθρο 4.2 (ε) της παρούσας», **«23.9 Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων: (α)** Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, μπορούν να υποβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους. **(β)** Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ στις τάξεις 3^η έως και 7η, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, υποβάλλοντας «Ενημερότητα Πτυχίου» εν ισχύ απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών: φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα του άρθρου 23.3.(β) της

παρούσας», «**Άρθρο 24: Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς 24.1** Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους: (α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά», σύμφωνα με τα κατωτέρω: **24.2** Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα υπό (α) και (β) στοιχεία: **α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ).** Επίσης δύναται να περιλαμβάνει και συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, με την οποία ο οικονομικός φορέας μπορεί να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ. Η συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 79Α του ίδιου ν. 4412/2016».

14. Επειδή από τις αναφερόμενες στην ανωτέρω σκέψη διατάξεις της Διακήρυξης και ιδίως τα **άρθρα 23.2 και 24** αυτής συνάγεται ότι η ένδικη διαγωνιστική διαδικασία διεξάγεται σύμφωνα με το σύστημα της προαπόδειξης, κατά το οποίο οι συμμετέχοντες υποβάλλουν με την προσφορά τους το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ ως προαπόδειξη περί μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και περί πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, χωρίς να προσκομίζουν στο στάδιο αυτό τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τα όσα έχουν δηλωθεί στο ΕΕΕΣ, τα οποία προσκομίζονται μόνον από τον προσωρινό ανάδοχο, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 23.1 της Διακήρυξης και του αντίστοιχου άρθρου 75 παρ. 9 Ν. 4412/2016, που προβλέπει τη δυνατότητα της Αναθέτουσας Αρχής σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να ζητήσει από τους προσφέροντες να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα εκ των αποδεικτικών εγγράφων, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Ακολούθως, κατά το άρθρο **22.Α.2** της Διακήρυξης προβλέπεται ότι συνιστά λόγο αποκλεισμού η αθέτηση των υποχρεώσεων των οικονομικών φορέων όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, ή/και η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο της κύριας όσο και της επικουρικής, ενώ στο άρθρο **23.3 (β, β1 και β2)** ορίζεται ότι για την απόδειξη της μη συνδρομής

των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α.2 απαιτείται φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα. Περαιτέρω, εκ του προπαρατεθέντος άρθρου **23.9** της Διακήρυξης, προκύπτει ότι οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ. στις τάξεις 3^η έως και 7η, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύος, σύμφωνα με το άρθρο 65 του π.δ. 71/2019, υποβάλλοντας «Ενημερότητα Πτυχίου» εν ισχύ απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών: ...φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα του άρθρου 23.3.(β) της Διακήρυξης. Στο πλαίσιο αυτό, δέον όπως σημειωθεί ότι τα επαγγελματικά μητρώα Μελετητών και Εργοληπτών, που προβλέπονται στο άρθρο 75 (σε συνδυασμό και με το Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α) του Ν. 4412/2016, δεν συνιστούν «επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων», κατά την έννοια του άρθρου 83 έως την ψήφιση του ΜΗ.ΤΕ, αλλά συνιστούν μόνο “επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα” κατά την έννοια του άρθρου 75 παρ. 2. Ωστόσο, ειδικά **το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων μαζί με την ενημερότητα πτυχίου** που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008 λειτουργεί εν τέλει ως επίσημος κατάλογος, έως την ψήφιση του ΜΗ.ΤΕ. (βλ. <http://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-syxnes-ervthseis-apanthseis-faqgia-to-n-4412-2016/details/29/51>). Στο πλαίσιο αυτό, στην Κατευθυντήρια Οδηγία με αριθ. **23 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ** αναφέρεται (σελ. 11) ότι: «*Στο ως άνω πεδίο, (εννοείται στο Μέρος ΙΙ, Ενότητα Α Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο) ως προς τις συμβάσεις έργων, οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ», καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό “επίσημο κατάλογο”*» (ΑΕΠΠ 97/2019, 440/2019).

15. Επειδή, τέλος, ως ειδικός όρος της Διακήρυξης στο άρθρο **3.1.2.1** αυτής, μνημονεύεται η δυνατότητα διευκρινίσεων και συμπληρώσεων σε κάθε περίπτωση ελλιπούς ή και εσφαλμένου στοιχείου και πληροφορίας της προσφοράς, ακόμη και όσων περιλαμβάνονται στο ΕΕΕΣ, κατ’ υιοθέτηση της διάταξης του άρθρου 48 του Ν. 4782/2021 που τροποποίησε το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016. Σύμφωνα με τον άνω ειδικό όρο της Διακήρυξης και την

οικεία διάταξη του άρθρου 102 Ν. 4412/2016, ως τροποποιηθείσα ισχύει, ρητά επιτρέπεται η υποβολή-συμπλήρωση, αποσαφήνιση, ολοκλήρωση πληροφοριών και τεκμηριώσεων και εντός του ΕΕΕΣ που είναι ελλιπείς ή εσφαλμένες, ενώ γίνεται ρητή αναφορά σε «ελλείψεις» ή «σφάλματα» επί πληροφοριών που πάντως υποβλήθηκαν. Τα όρια που θέτει η διάταξη στην δυνατότητα συμπλήρωσης ελλειπόντων ή εσφαλμένων στοιχείων και εγγράφων είναι η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, η απαγόρευση τροποποίησης της προσφοράς του οικονομικού φορέα, καθώς και η απαίτηση η όποια συμπλήρωση /διευκρίνιση / διόρθωση να αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Επιπλέον, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 102 Ν.4412/2016, όπως αυτή προκύπτει από τη γραμματική τους διατύπωση σε συνδυασμό με την στόχευση του νομοθέτη - εκφραζόμενη αυθεντικά στην αιτιολογική έκθεση του νόμου - να μην απορρίπτονται προσφορές που πληρούν τους όρους της Διακήρυξης για λόγους αυστηρά τυπικούς, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής, συνάγεται ότι όχι μόνο δεν αποκλείεται άνευ ετέρου, αλλά επιβάλλεται ρητώς η παροχή της δυνατότητας στους διαγωνιζόμενους να συμπληρώνουν πληροφορίες που περιέχονται στις προσφορές τους και εμφανίζονται ελλιπείς. Ενόψει δε του γεγονότος ότι η δυνατότητα συμπλήρωσης ελλειπουσών πληροφοριών προβλέπεται από τον νόμο οριζόντια, για όλους τους διαγωνιζόμενους, και υπό την προϋπόθεση τήρησης των άνω περιορισμών που έχουν τεθεί από τον νομοθέτη (τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, μη τροποποίηση προσφοράς, αντικειμενικώς εξακριβώσιμα δεδομένα που ίσχυαν πριν τη λήξη της προθεσμίας υποβολής προσφορών) η παροχή της εν λόγω δυνατότητας προς τους οικονομικούς φορείς δεν παραβιάζει a priori τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων.

16. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, επί του **πρώτου** λόγου της προσφυγής γίνονται δεκτά τα ακόλουθα: Στο **Μέρος II του ΕΕΕΣ**, Ενότητα Α', με θέμα «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα», στο ερώτημα «Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής – Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο

εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής];», τόσο το μέλος της συμμετέχουσας ένωσης «... ...» όσο και το μέλος αυτής «... ...» απάντησαν καταφατικά «ΝΑΙ». Περαιτέρω, στο υποερώτημα του άνω βασικού ερωτήματος περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο «Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση» το μέλος της ένωσης «... ...» δήλωσε ότι είναι εγγεγραμμένη στο ΜΕΕΠ με αριθμό μητρώου 31162 στην τάξη Α.2 κατηγορίας έργων «Οικοδομικά» και στην τάξη Α.1 σε έργα «Πρασίνου», καθώς και ότι η εγγραφή της αποδεικνύεται δια της οικείας Βεβαίωσης του ΜΕΕΠ. Το έτερο μέλος της ένωσης «... ...» δήλωσε στο άνω υποερώτημα ότι είναι εγγεγραμμένος στο ΜΕΕΠ με αριθμό μητρώου ... στην κατηγορία έργων Η/Μ και τάξη 1^η (αναφέροντας επί λέξει στο υποβληθέν ΤΕΥΔ υπό σελ. 3 αυτού «Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, Γεν. Γραμματεία Δημοσίων Έργων, Διεύθυνση Δ15-Τμήμα Α', Αθήνα 18 / 12 / 2018 Αριθ. Πρωτ. Δ24 /15477, αρ. ΜΕΕΠ : ... ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 1^η ΤΑΞΗ»), καθώς και ότι η εγγραφή του αποδεικνύεται δια της οικείας Βεβαίωσης του ΜΕΕΠ. Σύμφωνα με την προπαρατεθείσα Κατευθυντήρια Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ, που παρέχει οδηγίες ως προς τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, «στο άνω πεδίο περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ», καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν²⁴, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό “επίσημο κατάλογο ” που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 83 του ν. 4412/2016». Περαιτέρω, η άνω Κ.Ο. της ΕΑΑΔΗΣΥ αναφέρει ότι «Κατά συνέπεια, μόνο εφόσον ένας οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο συμπληρώνει πέραν από την ένδειξη «ΝΑΙ» και τα στοιχεία α έως ε που παρέχονται στο αμέσως ακόλουθο πεδίο», ενώ σύμφωνα με την υποσημείωση 28 της άνω Κ.Ο. «άλλως (ήτοι εάν ο οικονομικός φορέας δεν είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο) συμπληρώνει την ένδειξη «ΟΧΙ» και δεν συμπληρώνει τις ερωτήσεις που ακολουθούν στα στοιχεία α έως ε». Σημειώνεται δε ότι υπό σημείο ε τίθεται το υποερώτημα «ε) εάν ο οικονομικός

φορέας θα είναι σε θέση να προσκομίσει βεβαίωση εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και φόρων ή να παράσχει πληροφορίες που θα δίνουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή ή στον αναθέτοντα φορέα να τη λάβει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος αυτή διατίθεται δωρεάν;», υποερώτημα στο οποίο, σύμφωνα με την Κ.Ο., απαντούν μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν απαντήσει καταφατικά «ΝΑΙ» στο βασικό ερώτημα περί του εάν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, γίνεται δεκτό ότι καταρχάς αμφότερα τα μέλη της συμμετέχουσας ένωσης **πλημμελώς** απάντησαν «Ναι» στο βασικό ερώτημα περί του εάν είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο και τούτο διότι εκ των δηλωθέντων εκ μέρους τους προκύπτει αναντίρρητα ότι αμφότεροι είναι εγγεγραμμένοι σε τάξεις του ΜΕΕΠ κατώτερες της 3^{ης} με αποτέλεσμα να μην είναι εφοδιασμένοι με ενημερότητα πτυχίου. Ωστόσο, εν συνεχεία **στο Μέρος III** του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, Λόγοι αποκλεισμού και ειδικά στο σκέλος Β «Λόγοι που σχετίζονται με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης» και στο ερώτημα «*Ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή φόρων, τόσο στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης;*» αμφότερα τα μέλη της ένωσης απάντησαν αρνητικά «ΟΧΙ», όπως επίσης αρνητικά απάντησαν και στο επόμενο ερώτημα «*Ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις όσον αφορά την καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο στη χώρα στην οποία είναι εγκατεστημένος όσο και στο κράτος μέλος της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντα φορέα, εάν είναι άλλο από τη χώρα εγκατάστασης;*». Εκ των άνω απαντήσεων των μελών της ένωσης προκύπτει ότι ναι μεν απάντησαν πλημμελώς στο ερώτημα του Μέρους II, Ενότητα Α' περί της εγγραφής τους σε επίσημο κατάλογο, καθότι σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις (βλ. σκ. 14 της παρούσας), μόνον η εγγραφή στο ΜΕΕΠ σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου συνεπάγονται την εγγραφή σε επίσημο κατάλογο, τα δε μέλη της συμμετέχουσας ένωσης ως εγγεγραμμένα στην 1^η τάξη και 2^η του ΜΕΕΠ δεν είναι εφοδιασμένα με Ενημερότητα Πτυχίου, ούτε και τα ίδια επικαλούνται το αντίθετο. Κατ' αυτό το λόγο, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί εσφαλμένης και πλημμελούς συμπλήρωσης του άνω πεδίου του ΕΕΕΣ περί

εγγραφής σε επίσημο κατάλογο ή μητρώο δέον όπως γίνει δεκτός ως βάσιμος, σύμφωνα και με την πάγια πλέον νομολογία των Δικαστηρίων που επικαλείται η προσφεύγουσα (ΔΕφΑθηνών 241/2020, 186/2021, ΔΕφΘες 48/2021, ΔΕφΠατρών 88/2022). Πλην, όμως, η άνω πλημμέλεια και εσφαλμένη δήλωση του ΕΕΕΣ είναι θεραπεύσιμη κατ' άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 και 3.1.2.1. της Διακήρυξης, ως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, και τούτο ιδίως διότι εκ της συνολικής θεώρησης των υποβληθέντων ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών της ένωσης «... ...» και «... ...» προκύπτει ότι α) έχουν δηλώσει τον αριθμό Μητρώου του ΜΕΕΠ, εκ του οποίου αποδεικνύεται η τάξη στην οποία είναι εγγεγραμμένοι, ενώ περαιτέρω δεν δηλώνουν σε κανένα σημείο του ΕΕΕΣ ότι διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, β) έχουν δεσμευθεί προαποδεικτικώς περί της εκπλήρωσης των φορολογικών και ασφαλιστικών τους υποχρεώσεων δια της οικείας δήλωσής τους στο οικείο πεδίο του Μέρους ΙΙΙ του ΕΕΕΣ, χωρίς η καταφατική τους – πλην όμως εσφαλμένη- απάντηση στο πεδίο του ΕΕΕΣ περί εγγραφής τους σε επίσημο να παράγει έννομες συνέπειες, δεδομένου ότι ως προέλεχθη εκ των λοιπών απαντήσεων δεν προκύπτει εκ προθέσεως εσφαλμένη δήλωση, η οποία άλλωστε αποδεικνύεται εκ της απάντησής τους και δήλωσής τους περί της τάξης του ΜΕΕΠ, στην οποία είναι εγγεγραμμένοι στο ίδιο πεδίο ΙΙ του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ. Άρα, η εσφαλμένη εκ παραδρομής συμπλήρωση του οικείου πεδίου περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο συνιστά επουσιώδη -de minimis πλημμέλεια, η οποία δύναται να θεραπευτεί δια παραδεκτών διορθώσεων/ διευκρινίσεων κατόπιν κλήσης των άνω μελών της συμμετέχουσας ένωσης, χωρίς να δύναται να θεωρηθεί ότι συνιστά η επίμαχη διόρθωση/διευκρίνιση ουσιώδη τροποποίηση εγγράφου (ΕΕΕΣ), ως προβάλλει προσφεύγουσα, απορριπτομένων των οικείων ισχυρισμών της, δοθέντος ότι εν προκειμένω, τα μέλη της ένωσης έχουν δηλώσει με το υποβληθέν ΤΕΥΔ τους την τάξη του ΜΕΕΠ στην οποία είναι εγγεγραμμένα, προκύπτει άλλωστε εξ εγγράφων βεβαίας χρονολογίας προγενέστερης της υποβολής της προσφοράς τους (Βεβαίωση ΜΕΕΠ), ώστε η εκ παραδρομής διόρθωση στο ορθό του οικείου πεδίου δεν δύναται να θεωρηθεί ως τροποποίηση της προσφοράς τους ή άλλου ουσιώδους εγγράφου. Πρόκειται για διόρθωση προφανούς εκ παραδρομής σφάλματος που προκύπτει εκ των λοιπών απαντήσεων που έχουν δοθεί στο ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ (και δη στο ίδιο τμήμα του) αλλά και εξ

εγγράφων (προϋφιστάμενων και με αντικειμενικώς εξακριβώσιμο χαρακτήρα) που δύνανται να προσκομίσουν, ενώ η δυνατότητα διόρθωσης της άνω εσφαλμένης δήλωσης τελεί σε συμφωνία και προς τη στόχευση του νομοθέτη - εκφραζόμενη αυθεντικά στην αιτιολογική έκθεση του νόμου - να μην απορρίπτονται προσφορές που πληρούν τους όρους της Διακήρυξης για λόγους αυστηρά τυπικούς, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής. Άλλωστε, η επικαλούμενη από την προσφεύγουσα νομολογία επί του ζητήματος και δη οι αποφάσεις 241/2020, 48/2021, 1161/2021 και 186/2021 ΔΕφΑθηνών αφορούν διαγωνιστικές διαδικασίες προ της ισχύος του νέου άρθρου 102, ενώ η πλέον πρόσφατη (ΔΕφΠατρών 88/2022) σε συμπόρευση προς το νέο άρθρο 102, δεν έκρινε άνευ ετέρου απορριπτέα την προσφορά συμμετέχοντος για τον ad hoc προβαλλόμενο λόγο, αλλά ανέπεμψε την υπόθεση στην ΕΑΔΗΣΥ, προκειμένου να εκφέρει κρίση επί της δυνατότητας παραδεκτής διευκρίνισης και διόρθωσης της επίμαχης πλημμέλειας. Τέλος, η επικαλούμενη από την προσφεύγουσα μη ανάληψη δέσμευσης περί προσκόμισης βεβαίωσης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας σε οποιοδήποτε χρόνο ζητηθεί, δηλαδή η μη συμπλήρωση του πεδίου (ε) που δεν άνοιξε λόγω της εσφαλμένης καταφατικής απάντησης στο βασικό ερώτημα του Μέρους II περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο ουδεμία ασκεί νομική επιρροή και τούτο διότι σύμφωνα με την προαναφερθείσα Κ.Ο. 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ ρητώς αναφέρεται ότι το επίμαχο πεδίο (ε) συμπληρώνεται μόνον από τους οικονομικούς φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο ή μητρώο, και έχουν απαντήσει «ΝΑΙ» στην οικεία ερώτηση, τα δε μέλη της ένωσης ως μη εγγεγραμμένα σε επίσημο κατάλογο δεν υπείχαν υποχρέωση απάντησης στο επίμαχο υποερώτημα, ενώ σε κάθε περίπτωση έχουν δεσμευθεί προαποδεικτικώς περί της μη συνδρομής στο πρόσωπό τους των λόγων αποκλεισμού που σχετίζονται με την εκπλήρωση των ασφαλιστικών και φορολογικών τους υποχρεώσεων στο Μέρος III του ΕΕΕΣ. Εξάλλου, η άνω διευκρίνιση της Κ.Ο. 23 ΕΑΑΔΗΣΥ περί υποχρέωσης συμπλήρωσης του άνω υποερωτήματος (ε) μόνον από τους οικονομικούς φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο τελεί και σε λογική ακολουθία με το γεγονός ότι οι τελευταίοι δεν υποχρεούνται σε προκόμιση ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας, που καλύπτεται από την ενημερότητα πτυχίου. Τούτων δοθέντων, στην υπό κρίση περίπτωση, ο

προβαλλόμενος **πρώτος** λόγος της προσφυγής περί πλημμελούς/εσφαλμένης συμπλήρωσης του Μέρους II ΕΕΕΣ και συγκεκριμένα του ερωτήματος περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο/μητρώο πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος, κατ' αποδοχή των οικείων αιτιάσεων της προσφεύγουσας, η δε προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή καθ' ο μέρος έγινε δεκτή η προσφορά της συμμετέχουσας ένωσης «... .. –» άνευ ετέρου και χωρίς προηγούμενη κλήση της από την Αναθέτουσα Αρχή προς διόρθωση της εσφαλμένης συμπλήρωσης του επίμαχου πεδίου στο υποβληθέν ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ τους, η οποία είναι δεκτική διευκρίνισης κατ' άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 και 3.1.2.1 της Διακήρυξης.

17. Επειδή εν συνεχεία και αναφορικά με τον **δεύτερο** λόγο της προσφυγής, γίνονται δεκτά τα ακόλουθα: Σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 3.1 της Διακήρυξης *«η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υποχρεωτικά υπογράφεται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους, νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά, προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής. Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται είτε στο ΕΕΕΣ (Μέρος II. Ενότητα Α) είτε στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης»*. Το εδάφιο α' της επίμαχης παραγράφου ρυθμίζει τον τρόπο υποβολής της προσφοράς από τις ενώσεις οικονομικών φορέων και διαλαμβάνει ότι η προσφορά είτε υπογράφεται από όλους τους συμμετέχοντες φορείς είτε από εκπρόσωπο που έχει νομίμως εξουσιοδοτηθεί προς τούτο από το σύνολο των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων. Το εδάφιο β' της επίμαχης παραγράφου έχει όλως διακριτό ρυθμιστικό πεδίο από αυτό του εδαφίου α' και ρυθμίζει τα του περιεχομένου της προσφοράς από τις ενώσεις οικονομικών φορέων. Ειδικότερα, στο εδάφιο β' διαλαμβάνεται ότι στην προσφορά της ένωσης οικονομικών φορέων πρέπει να προσδιορίζεται **η έκταση και το είδος συμμετοχής** κάθε μέλους της ένωσης, **η κατανομή της αμοιβής** μεταξύ τους «καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής». Τόσο κατά τη γραμματική, όσο και κατά τη λογική ερμηνεία της, η διάταξη του άρθρου 96 παρ. 7 του Ν 4412/2016 και η αντιστοίχου περιεχόμενου ρύθμιση

του άρθρου 3.1. της Διακήρυξης, έχουν την έννοια ότι η προσφορά ένωσης οικονομικών φορέων πρέπει, με ποινή το απαράδεκτο, να περιλαμβάνει την έκταση και το είδος της συμμετοχής του κάθε μέλους στην ένωση και να συμπεριλαμβάνει την κατανομή αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, (κατανομή) η οποία, **ως μέγεθος διακριτό από την έκταση της συμμετοχής, δεν περιλαμβάνεται κατά νόμο σε αυτήν, δεδομένου άλλωστε ότι είναι δυνατό να μη συμπίπτει, κατά ποσοστό, με αυτήν** (ΔΕφ. Τρίπολης Ν8/2019, Α.Ε.Π.Π. 279/2020, 29/2020, 884,885/2019, 1044/2018, 1521/2021 σκ. 24).

18. Επειδή από την επισκόπηση της προσφοράς της αναδειχθείσας προσωρινής αναδόχου «..... -» προκύπτουν τα ακόλουθα. Το μέλος της ένωσης «... ..» δήλωσε στο Μέρος II.A του ΕΕΕΣ της τα εξής: «Ο ΟΦ συμμετάσχει στη διαδικασία μαζί με άλλους Οικονομικούς Φορείς. Ο οικονομικός φορέας συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης σύμβασης από κοινού με άλλους; Απάντηση: *Ναι Αναφέρετε τον ρόλο του οικονομικού φορέα στην ένωση (συντονιστής, υπεύθυνος για συγκεκριμένα καθήκοντα...): SCLE. Προσδιορίστε τους άλλους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν από κοινού στη διαδικασία σύναψης σύμβασης: Συμμετέχω σε ... με επωνυμία: - και είμαι διαχειριστής αυτής. Το άλλο μέρος της ...ς ονομάζεται, κατηγορία έργων ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 100%, ΑΡ. ΜΕΕΠ: ..., ΤΑΞΗ 1^η. Κατά περίπτωση, επωνυμία της συμμετέχουσας ένωσης:-... .. Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε: Όχι». Αφετέρου, το έτερο μέλος της ένωσης «... ..» δήλωσε στο ΕΕΕΣ του τα εξής: «Ο ΟΦ συμμετάσχει στη διαδικασία μαζί με άλλους Οικονομικούς Φορείς. Ο οικονομικός φορέας συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης σύμβασης από κοινού με άλλους; Απάντηση: *Ναι Αναφέρετε τον ρόλο του οικονομικού φορέα στην ένωση (συντονιστής, υπεύθυνος για συγκεκριμένα καθήκοντα...): GM. Προσδιορίστε τους άλλους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν από κοινού στη διαδικασία σύναψης σύμβασης: (αρ. ΜΕΕΠ 31162 Οικοδομικά έργα – Α2 τάξη). Κατά περίπτωση, επωνυμία της συμμετέχουσας ένωσης: - Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε: Όχι» Επιπλέον, υποβλήθηκε με την προσφορά της συμμετέχουσας ένωσης, η από 1/8/2022 ΔΗΛΩΣΗ ... στην οποία αναφέρονται τα εξής: «Οι υπογράφωντες: 1.) του ... εργολήπτης**

δημοσίων έργων Α2 τάξης για έργα Οικοδομικά και Α1 τάξης για έργα Πρασίνου κάτοικος ..., οδός ..., αριθμ. ..., τηλ: ... 2.) ... του ... εργολήπτης δημοσίων έργων 1ης τάξης για έργα Η/Μ κάτοικος '..., οδός, αριθμ. 2, τηλ: ... έχοντας υπόψη τις διατάξεις του Ν. 1418/84 και των εκτελεστικών του Διαταγμάτων καθώς και τις διατάξεις του Ν. 4412/2016 περί Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων Έργου κάτω των ορίων. Δ Η Λ Ω Ν Ο Υ Μ Ε Ο Τ Ι 1. Κάθε ένας από εμάς έχει τα οριζόμενα από τη Διακήρυξη προσόντα 2. Συμμετέχουμε στη δημοπρασία της 08-08-2022 που διενεργείται από το σε ..., σύμφωνα με τις Διατάξεις 1.) του Ν. 1418/84'' Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων '' και εκτελεστικών του Διαταγμάτων και 2.) του Ν.4412/2016 περί Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων Έργου κάτω των ορίων. 3. Αναλαμβάνουμε την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών ευθυνόμενοι από τη συμμετοχή μας στη δημοπρασία '' αλληλέγγυα και εις ολόκληρον''. Δηλώνουμε δε και τα ποσοστά συμμετοχής μας στην ...: 1) του ..., 100% επί των έργων κατηγορίας Οικοδομικών σε ποσοστό 72,40% επί του Προϋπολογισμού του έργου. 2) του ..., 100% επί των έργων κατηγορίας Η/Μ σε ποσοστό 27,60% επί του Προϋπολογισμού του έργου.».

19. Επειδή εκ των ανωτέρω δηλωθέντων στο ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών της ένωσης, προκύπτει ότι ναι μεν έχει οριστεί συντονιστής της ένωσης το μέλος αυτής «... ..» (έχοντας απαντήσει «...» στο οικείο ερώτημα), το δε έτερο μέλος «... ..» απλό μέλος της ένωσης (απάντηση ... στο οικείο ερώτημα), ωστόσο δεν έχει οριστεί ούτε το είδος συμμετοχής εκάστου εξ αυτών, υπό την έννοια του τμήματος της σύμβασης που θα εκτελεστεί από έκαστο εξ αυτών, ούτε η κατανομή αμοιβής μεταξύ τους. Το γεγονός δε πως έχει οριστεί συντονιστής -εκπρόσωπος δεν θεραπεύει την άνω έλλειψη προσδιορισμού του είδους συμμετοχής εκάστου εκ των μελών στην ένωση, ούτε την κατανομή αμοιβής μεταξύ τους. Στο πλαίσιο αυτό σημειώνεται ότι, αφενός η επίμαχη Διακήρυξη δεν ορίζει ρητώς το ποσοστό επί του προϋπολογισμού που αντιστοιχεί σε έκαστη απαιτούμενη εργασία, αφετέρου δε, όπως προκύπτει από τον προϋπολογισμό του έργου, πέραν των Οικοδομικών και των Η/Μ εργασιών, τις οποίες δηλώνουν ότι θα εκτελέσουν τα μέλη της ένωσης σε ποσοστό 100% και 72,40% αντίστοιχα, περιλαμβάνονται και εργασίες Πρασίνου και Υδραυλικές εργασίες για τις οποίες δεν προσδιορίζεται ούτε η έκταση συμμετοχής των μελών της ένωσης, ούτε ορίζεται το μέλος της

ένωσης που θα τις εκτελέσει. Περαιτέρω, ούτε στα ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών αλλά ούτε και στο συνυποβληθέν ιδιωτικό συμφωνητικό δηλώνεται ρητώς η κατανομή της αμοιβής μεταξύ τους. Τόσο από τα αναφερόμενα στα δύο ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ που υπέβαλαν τα μέλη της ένωσης όσο και από τα αναφερόμενα στο ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ των μελών της ένωσης προκύπτει το ποσοστό συμμετοχής εκάστου μέλους (72,40% και 27,60% αντίστοιχα) στον προϋπολογισμό του έργου, πλην όμως ως προελέχθη ουδόλως στην Διακήρυξη ορίζεται το ποσοστό επί του προϋπολογισμού που αντιστοιχεί σε εκάστη εργασία, ενώ παράλληλα τα μέλη της ένωσης ουδόλως έχουν δηλώσει το είδος και την έκταση συμμετοχής στα έργα κατηγορίας Πρασίνου και Υδραυλικών ούτε και την κατανομή της αμοιβής τους επ' αυτών, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας. Ούτε δύναται να συναχθεί ότι το ποσοστό της κατανομής της αμοιβής επί του προϋπολογισμού του έργου συνιστά την απαιτούμενη εκ του νόμου κατανομή της αμοιβής των μελών της ...ς, καθώς τούτο δεν προκύπτει ούτε από τις διατάξεις της Διακήρυξης ούτε από την προσφορά της συμμετέχουσας, δεδομένου ότι η κατανομή της αμοιβής μπορεί να εξαρτάται από το είδος ή τη δυσκολία των εργασιών ή ακόμα και από τη συμφωνία μεταξύ των μελών της ένωσης και, σε κάθε περίπτωση, από παράγοντες που δεν συνδέονται με το ποσοστό κατανομής των εργασιών μεταξύ των μελών της ένωσης ή της συμμετοχής τους στην υπό ίδρυση Έτι περαιτέρω, δεν προκύπτει ούτε από τα δηλωθέντα στα ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών ούτε από το προσκομισθέν ιδιωτικό συμφωνητικό το μέλος της ένωσης που θα εκτελέσει τις εργασίες πρασίνου και τις υδραυλικές εργασίες ούτε και η κατανομή αμοιβής για τις άνω εργασίες, η οποία (κατανομή της αμοιβής) εξαρτάται από τη βούληση των μελών της ένωσης και του νομικού δεσμού που τους συνδέει ή της μεταξύ τους συμφωνίας (βλ. απόφαση ΑΕΠΠ 1044/2018 και ΔΕφΤριπ Ν8/2019). Συνεπώς, στα ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών της ένωσης όπως βάσιμα προβάλλει η προσφεύγουσα δεν έχουν προσδιοριστεί ρητώς και σύμφωνα με τα Τεύχη της Διακήρυξης τα τμήματα της σύμβασης που θα εκτελέσει κάθε μέλος της ένωσης, αφού ουδόλως αναφέρεται το μέλος της ένωσης που θα εκτελέσει τις εργασίες πρασίνου και τις υδραυλικές εργασίες που ρητώς προβλέπονται, ενώ επίσης δεν προσδιορίζεται και η κατανομή αμοιβής μεταξύ τους.

20. Επειδή, ακόμη και κατόπιν του νέου άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, δεν είναι δυνατός ο το πρώτον προσδιορισμός της έκτασης και του είδους συμμετοχής ως και της κατανομής της αμοιβής των μελών της ένωσης, κατά την αξιολόγηση και μετά την υποβολή προσφοράς. Άλλωστε, και κατά τη νέα διάταξη του άρθρου 102, δεν επιτρέπεται η δια διευκρίνιση ή και διόρθωσης του ΕΕΕΣ και της προσφοράς, το πρώτον μεταβολή της τελευταίας (βλ. και *Αιτιολογική Έκθεση αρ. 42 Ν. 4782/2021*) και δη, ως προς εξαρχής ζητούμενο ουσιώδες στοιχείο αυτής, όπως εν προκειμένων η έκταση και το είδος συμμετοχής και η κατανομή αμοιβής μεταξύ των μελών της, πολλώ δε μάλλον αφού τέτοιος το πρώτον προσδιορισμός θα επέτρεπε την το πρώτον επιλογή και συμφωνία μελών ένωσης περί κατανομής αμοιβών, εργασιών και προσδιορισμού είδους συμμετοχής. Συνεπώς, δεν είναι δυνατή η δια διευκρινίσεων συγκεκριμενοποίηση της κατανομής των εργασιών και της αμοιβής μεταξύ μελών της ένωσης, και ενώ το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 θέτει ως άκρο όριό του τη μη μεταβολή προσφοράς, η οποία επέρχεται αν επιτραπεί το πρώτον δήλωση, επιλογή και συμφωνία μεταξύ των μελών της ένωσης περί της κατανομής των εργασιών και της αμοιβής τους. Άρα, ο **δεύτερος λόγος** της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος, στο μέτρο που η συμμετέχουσα ένωση «... ..» δεν προαπέδειξε ως όφειλε δια των ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ των μελών της ότι πληροί όρο της Διακήρυξης που έχει τεθεί επί ποινή αποκλεισμού σχετικά με την υποχρέωση ρητής αναφοράς του είδους και της έκτασης της συμμετοχής των μελών τους στο σύνολο των εργασιών του υπό ανάθεση έργου ως και την κατανομή της αμοιβής μεταξύ των μελών της ένωσης, πλημμέλεια η οποία δεν δύναται να τύχει παραδεκτών διευκρινίσεων χωρίς τούτο να συνεπάγεται ανεπίτρεπτη μεταβολή της προσφοράς, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα.

21. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή. Να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθμό .../2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, καθ' ο μέρος κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της συμμετέχουσας ένωσης «... .. –».

22. Επειδή, ύστερα από τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη υπ' αριθμό .../2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής, καθ' ο μέρος κρίθηκε αποδεκτή η προσφορά της προσωρινής αναδόχου «... .. -... ..».

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 7 Οκτωβρίου 2022 και δημοσιεύτηκε στις 27 Οκτωβρίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΣΑΠΑΛΙΑΡΗΣ

A.A.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΛΥΚΟΥΔΗ